

ΧΗΡΑ ΣΟΥΛΙΩΤΙΣΣΑ

Ο γέρο-ἀγωνιστής τελείωσε τὴν ἱστορία γιὰ τοῦ κάστρου τὴν παράδοσι.

— Βγήκαμε μ' ὄλες τῆς τιμές, ἔλεγε. Μὲ τ' ἄρματα καὶ μὲ τὰ πράμματά μας. Ἡ συμφωνία φυλάχτηκε πιστὴ ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Μὰ δὲν ἦτανε γραφτὸ νὰ τελειώσῃ ἔτσι αὐτὴ ἢ ὀλοῦστερη σκηνὴ τῆς πολιορκίας. Γιατί, κοντὰ στὴ συμφωνία τὴ γραπτὴ, ἔγινε κι' ἄλλη πιὸ παραξενη ἀπὸ τὴν πρώτη.

Καὶ τὴν ἔκανε μιὰ ἀπλῆ γυναῖκα. Ἡ Μάρω ἢ Σουλιώτισσα, νηόνυφη καὶ χηρεμένη. Ὅσο ζοῦσε ὁ ἀντρας της, τὴ σεβότανε ἢ φρουρά. Μὰ καὶ ἡ χήρα τώρα δὲ χωράτευε. Νόμιζες, εἶχε πάρει τὸν ἀέρα ἐκείνου τοῦ παληκαριοῦ, ποῦ ἦτανε τὸ πρῶτο ἀνάμεσό μας. Καὶ ἡ παρθενικὴ της ἢ ντροπὴ μονάχα δὲν ἄφηνε τὴ χήρα ν' ἀδράξῃ τ' ἄρματα.

Καὶ τώρα, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ κάστρο, ἡ Μάρω ἀκολουθοῦσε ἀμίλητη, ἀκλαυτη, ἄσκημη, γιὰτ' εἶχε σβύσει ἢ πείνα κάθε ἀνθὸ στὴν ὄψι της, ὅπως εἶχε κάμει νὰ στερέψῃ καὶ τὸ στερνό της δάκρυ. Ἀξαφνα ἡ Μάρω, ἐκεῖ ποῦ πήγαινε σκυψτὴ, ἔβαλε μιὰ φωνή. Κ' εἶχαμε ἀφήσει πειὰ τὸ κάστρο, κ' οἱ Τούρκοι τοιμαζόντανε νὰ μποῦν. Γύρισε ἡ Μάρω πίσω τρέχοντας, καὶ στάθηκε στὴ σιδερόπορτα τοῦ κάστρου, ἐλόρθη, μὲ τὴν παρδαλὴ μανδῆλα της (τὰ μαῦρα τότε ποῦ νὰ τᾶδρισκε; Ὑστερα ἡ ζωὴ της πέρασε μαυροντυμένη).

— Σταθῆτε πίσω! εἶπε. Κανέννας δὲ θὰ μπῆ!

Παραξένεψε πολὺ κ' ἡ ὄψις κ' ἡ φωνή της. Οἱ Ἄρβανίτες τὴν πήρανε μὲ τὸ καλό.

— Σύρε! τῆς εἶπανε. Σκλάβα θὰ κρατηθῆς, ἂν μείνης.

Τί ζητᾶς;

— Στὸ κάστρο μέσα λησμονήθηκε ἄνθρωπος. Μπέσα γιὰ μπέσα! — Μπέσα! εἶπε ἕνας Ἄρβανίτης.

Ἡ Μάρω χάθηκε καὶ ξαναφάνηκε σὲ λίγο κρατῶντας

(Μὲ τ' ἀριστερὸ της χέρι, βαστῶντας τὴν ποδιά της, ἔδειχνε τὰ κόκκαλα)

στὴν ποδιά της κρυμμένο κάτι. Καὶ προχώρησε γιὰ νὰ περάσῃ.

Οἱ Τούρκοι τώρα τὴν κυκλώσανε στενά, θέλοντας νὰ ἰδοῦνε τί εἶχε καὶ νὰ τῆς τ' ἀρπάξουν.

Ἡ ἴδια ἡ Μάρω εἶδε τὸν κίντυνο. Τράβηξε τὸ χαντζάρι ἀπὸ τὸν κόρφο της, ποῦ τῶχε πάντα σύντροφός της.

— Πίσω! φώναξε. Τὴ μπέσα μὴν πατάτε!

Μὲ τ' ἀριστερό της χέρι, βαστώντας τὴν ποδιά της ἀνοιχτή, ἔδειχνε τὰ κόκκαλα. Καὶ φοβέριζε μὲ τὸ μαχαῖρι. Νυφροστολισμένη, καθὼς ἦτανε, ἔμοιαζε νεράϊδα. Καὶ προχώρησε καὶ πέρασε.

Ὅταν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα σπάρθηκε τῆς Μάρως ἡ ἀποκοτιά, δὲν ἔμεινε ὄψη νὰ μὴ γλυκαθῆ καὶ χεῖλι νὰ μὴ γελάσῃ. Κ' ἦταν ἓνα ξαλάφρωμα στὴν πικραμένη συνοδιά μας, ποῦ προχωροῦσε βαρυκίνητη. Νοῦ καὶ καρδιά ποιός εἶχε πιά τὴ Μάρω νὰ θαμάσῃ;

(1912)

ΙΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΙΣΜΑΤΑ

Ο ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟΣ

ΜΑΛΑΜΑΤΕΝΟΣ ἀργαλιὸς κ' ἔλεφαντένιο χτένι,
κ' ἓνα κορμὶ ἀγγελικὸ κάθεται καὶ γ' ὑφαίνει.

Πραγματευτῆς ἐδιάβαινε ἔστο μαῦρο του καβάλλα,
κονιοκραταίει τὸ μαῦρο του καὶ τήνε χαιρεῖται :

- Καλή σου μέρα, κόρη μου. — Καλῶς τὸν ξέν' ὀπουῖθε.
- Κόρη, γιὰ δὲν παντρεύεσαι, δὲν παίρνεις παλληκάρι;
- Κάλλιο νὰ σκάσῃ ὁ μαῦρος σου, παρὰ τὸ λόγο ὀπουῖπες.
- Ἄντρα ἄχω γ'ὼ στήν ξενητεῖα καὶ δέκα χρόνους λείπει, ἀκόμη δυὸ τὸν καρτεροῶ, ἔς τοὺς τρεῖς τὸν παντεχαίνω, καὶ μέσ' ἔς τοὺς τρεῖς ἂν δὲν ἐρθῆ τὰ μαῦρα θὰ φορέσω.
- Κόρη μ' ἀπέθαν' ἄντρας σου ἐδῶ καὶ πέντε χρόνους, κ' ἐγὼ τοῦ δάνεισα πανί, μοῦπε νὰ μοῦ τὸ δώσης· ἐγὼ κερί τοῦ δάνεισα, μοῦπε νὰ με πλερώσης· ἐγὼ φιλι τοῦ δάνεισα, μοῦπε νὰ μοῦ τὸ δώσης.
- Πανί, κερί ἂν τοῦ δάνεισες, ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ δώσω, μὰ τὸ φιλί, ἂν τοῦ δάνεισες, αὐτὸς θὰ σοῦ τὸ δώσῃ.
- Κόρη, ἐγὼ εἶμ' ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ εἶμαι κι' ὁ καλός σου.
- Ἄν ἦσ' ἐσὺ ὁ ἄντρας μου, ἂν ἦσαι ὁ καλός μου, πὲς τὰ σημάδια τοῦ σπιτιοῦ καὶ τότες νὰ πιστέψω.
- Ἐχεις μηλῆν ἔς τὴν πόρτα σου, μηλῆν μέσ' στήν ἀυλή σου, ἔχεις καὶ χρυσοκάντηλο μέσα στήν κάμαρά σου.
- Ἀυτὰ τὰ ξέθ' ἢ γειτονιά, τὰ ξέρει ὁ κόσμος ὅλος· πὲς μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ καὶ τότες νὰ πιστέψω.
- Ἐχεις ἐλῆν ἔς τὰ σιῆθη σου κ' ἐλῆν στήν ἀμασχάλη κι' ἀνάμεσα ἔς τα δυὸ βυζιὰ σπυροῖ μαογαριτάρι.
- Εσὺ, ἐσὺ εἶσ' ὁ ἄντρας μου, ἔλα στήν ἀγκαλιά μου.